



Paweł Sokół
Wicestarosta Zawierciański
Pomysłodawca wyznaczenia
Szlaku Pamięci

Zapraszam Państwa do wędrówki Jurajskim Szlakiem Pamięci Żołnierzy Parasola.

Wytyczając Szlak staraliśmy się wiernie odtworzyć – oczywiście na ile to było możliwe – dokładną trasę odskoku z Udorza do Kozłowa. Przemierzając leśne dukty i ostępy poczucie namiastkę żołnierskiego trudu, podobnie jak ci młodzi ludzie, którzy na nieznanym sobie terenie musieli ratować życie po nieudanej, a jednocześnie jednej z najtrudniejszych akcji Polskiego Podziemia.

Liczę, że piękne krajobrazy okolic Żarnowca pozwolą także odpocząć od codziennych trosk. Trasa oddalona jest od większych skupisk ludzkich, miast i wsi.

Wart podkreślenia jest fakt, że w Udorzu i Żarnowcu pamięć o młodych „Parasolakach” jest ciągle żywa. Zawsze w okolicy rocznicy wydarzenia czyli 11 lipca mieszkańcy spotykają się na uroczystej Mszy Św. w Kaplicy w Udorzu i razem idą pod pomnik, by wspomnieć młodych ludzi, dla których Wolność Ojczyzny była ważniejsza niż własne życie.

Zachęcam nauczycieli, harcerzy, by spróbowali swoich sił przemierzając ten niełatwy, liczący 22 km szlak. Dla młodzieży szkolnej wytyczyliśmy tzw. Pętlę Zety – krótszy szlak o charakterze edukacyjnym. W sąsiedztwie warto odwiedzić Muzeum Krzyży i Kapliczek Antoniego Toborowicza w Woli Libertowskiej.

W imieniu Zarządu Powiatu Zawierciańskiego i Partnerów Projektu - serdecznie zapraszam!



NAJWAŻNIEJSZE PUNKTY SZLAKU:

- 1. Pomnik w wąwozie w Udorzu** - pomnik żołnierzy batalionu „Parasol” Armii Krajowej, którzy polegli 11 lipca 1944 roku podczas odwrotu z Krakowa, po nieudanym zamachu na Wilhelma Koppego, Wyższego Dowódcę SS i Policji w Generalnym Gubernatorstwie;
- 2. Kaplica w centrum Udorza** - z tablicą upamiętniającą jednego z żołnierzy „Parasola” - „Dietricha”;
- 3. Figura NMP** na zakręcie szlaku, wykonana z piaskowca, pod baldachimem, na terenie posesji nr 10;
 - w pobliżu: Cmentarz w Chlinie – tam grób mieszkańców Chliny: żołnierzy AK Franciszka i Władysława Kucyperów, którzy zginęli w ramach akcji KOPPE – można tam dotrzeć odbijając ze Szlaku Głównego na tzw. "Pętlę Zety";
- 4. Figura NMP przy tzw. Polu Kołodziejowym w Udorzu** – gdzie byli pochowani „Ali” i „Orlik”, zanim ich zwłoki przeniesiono na cmentarz w Chlinie, a następnie na Powązki;
- 5. Las Borek w Chlinie** – pomiędzy Siedliskami a Zamiechówką;
- 6. Zamiechówka** – tu mieszkali Państwo Kucyperowie;
- 7. Staszyn** - Dom Państwa Gwiazdów - gdzie ranni byli opatrywani;
- 8. Koci Las** – Krzyż AK;
- 9. Koci Las** – Krzyż z 1863 r.;
- 10. Rezerwat Przyrody „Kępie na Wyżynie Miechowskiej”;**
- 11. Kolonia Książka w miejscowości Przysieka** – dom Weroniki Gacek - Krzemieniowej, gdzie ranni byli leczeni;
- 12. Stacja PKP Kozłów** – gdzie skonstruowani kolejarze zatrzymywali pociągi, którymi członkowie akcji z bronią ewakuowali się do Warszawy
 - w centrum miejscowości Pomnik Bolesława Gwiazdy ps. „ORION”, żołnierza AK, który został zamordowany przez bezpiekę 26 grudnia 1945 roku przy dworcu PKP w Kozłowie.

Plut. pchor. Bolesław Gwiazda, ps. „Orion”

OBROŃCA OJCZYŻNY 1939, żołnierz AK i BCH, dowódca plutonu sabotażowo - dywersyjnego placówki Żarnowiec „Zebra” - w strukturze AK: Inspektorat „Maria”, Obwód Olkuski „Olga”, Podobwód Żarnowiec „Żelcia”. Potem pod dowództwem „Zawiślaka” w 106 DP AK i konspiracji poakowskiej - w oddziale mjr. Kazimierza Tomczaka ps. "Lubicz". Zastrzelony w Kozłowie przez UB podczas próby wyjazdu na ziemie odzyskane w 1945 r., po świętach Bożego Narodzenia w pobliżu dworca PKP w Kozłowie. Stryj Andrzeja Gwiazdy, działacza opozycji antykomunistycznej, jednego z twórców NSZZ „Solidarność”. W domu Gwiazdów w Staszynie opatrywani byli uczestnicy akcji "Koppe".

JURAJSKI SZLAK PAMIĘCI ŻOŁNIERZY PARASOLA



UDÓRZ – KOZŁÓW 22,3 KM.

Szlak turystyczny upamiętniający bohaterów z warszawskiego Batalionu Armii Krajowej "Parasol", którzy po nieudanym zamachu na gen. Wilhelma Koppego, wyższego dowódcę SS i policji w Generalnym Gubernatorstwie, odpowiedzialnego za zbrodnie na Narodzie Polskim - zginęli lub zostali aresztowani i następnie zabici podczas odskoku z Krakowa - w miejscowości Udórz w gminie Żarnowiec – co miało miejsce 11 lipca 1944r.

Szlak upamiętnia bohaterską walkę tych młodych ludzi, a przebiega trasą odskoku od Udorza (powiat zawierciański, województwo śląskie), gdzie miała miejsce potyczka z Niemcami, do stacji kolejowej w Kozłowie (powiat miechowski, województwo małopolskie) - skąd pozostali przy życiu młodzi żołnierze z Batalionu AK, próbowali ewakuować się do Warszawy.



PARTNERZY PROJEKTU:



Powiat Zawierciański



Gmina Kozłów



Gmina Żarnowiec



SZCZEGÓŁOWY OPIS TRASY:

Pomnik, Wąwóz w Udorzu. Szlak rozpoczyna się w wąwozie przy pomniku - miejscu potyczki z Niemcami, która miała miejsce w dniu 11 lipca 1944 roku. Pomnik upamiętnia poległych i pomordowanych żołnierzy Batalionu AK "Parasol" i braci Kucyperów z Udorza, zamordowanych za pomoc żołnierzom Parasola.

Kaplica mszalna w Udorzu. Od pomnika idziemy w kierunku centrum Udorza i przed sklepem spożywczym do kaplicy gdzie znajduje się tablica upamiętniająca jednego z żołnierzy „Parasola” – Eugeniusza Schielberga ps. „Dietrich”, przeniesiona z domu Państwa Biegów z Załęża.

Siedliski - Kapliczka - Pole Kołodziejowe. Od kaplicy dalej przez most na rzece Udorce za którym skręcamy w lewo, dochodzimy do rozwidlenia dróg. Skręcamy w lewo i obok przystanku autobusowego po lewej stronie udajemy się drogą asfaltową około 800 m i skręcamy w prawo. Idziemy dalej około 700 m i na skrzyżowaniu obok zabytkowej kapliczki z Figurą Maryją pod baldachimem po lewej stronie udajemy się w lewo gdzie krętym wąwozem wśród wysokich drzew dochodzimy do przysiółka Siedliski.

Uwaga! Tu szlak krzyżuje się ze ścieżką edukacyjną tzw. "Pętlą „Zety”, znakami ścieżki edukacyjnej możemy dojść do kapliczki na Polu Kołodziejowym, pod którą byli pochowani bezpośrednio po zastrzeleniu przez Niemców dwaj z poległych żołnierzy „Parasola”: Ali i Orlik - zapraszamy do odwiedzenia tej kapliczki /dodatkowe 200 m./

Przez Las Borek do Zamiechówki - przysiółka wsi Chlina. Na rozwidleniu dróg udajemy się w prawo i po 100 m wychodzimy na drogę, którą na otwartym terenie, między polami dochodzimy do skrzyżowania dróg, idziemy prosto i po 300 m dochodzimy do skraju lasu i drogą pod lasem dochodzimy do wyasfaltowanej polany, gdzie kończy się droga asfaltowa. Udajemy się w lewy skos w leśną drogę, którą po 400 m wychodzimy na skraj zabudowań, gdzie szlak skręca w prawo.

Przez Chlinę - Zamiechówkę. Drogą tą idziemy przez wieś około 1200 m, dochodząc do szosy Chlina-Żarnowiec. Przechodzimy przez skrzyżowanie prosto i dalej przez wieś wychodzimy na pola uprawne, gdzie drogi się rozwidlają. Udajemy się lewą odnogą i po około 2300 m krętą drogą wśród pól dochodzimy do skraju lasu.

Do Staszyna. Udajemy się początkowo szutrową drogą i po 300 m skręcamy w prawo w szeroką drogę leśną. Drogą tą dochodzimy do skrzyżowania i obok kapliczki wybudowanej w 1940 r. przez Komitet Leśny Gminy Żarnowiec skręcamy w lewo. Po około 800 m wychodzimy na zabudowania przysiółka Staszyn.

Ze Staszyna Przez Koci Las do krzyża zamordowanych AK - owców. Skrajem lasu początkowo drogą szutrową, a potem wąską drogą asfaltową dochodzimy do placu, gdzie droga ostro skręca w prawo i prowadzi do Kępie. My skręcamy w lewo i wchodzimy do lasu. Lasem, połą drogą idziemy około 500 m i wychodzimy na połą drogę między lasem a polami. Drogą tą po 400 m dochodzimy do mostu na strumyku i drogi z Kępie do Zabrodzia. Przechodzimy przez mostek i dalej drogą, z której schodzimy po około 140 m, udajemy się w prawo, wchodząc do lasu i leśną drogą idziemy 500 m, wychodzimy na skraj lasu, gdzie po 120 m skręcamy w prawo i połą drogą po 300 m dochodzimy do lasu. Leśną drogą dochodzimy po około 350 m do miejsca, gdzie w lesie po prawej stronie znajduje się krzyż z tabliczką upamiętniającą śmierć żołnierzy Armii Krajowej w 1944 r.

Z Kociego Lasu w pobliżu osady Florentynów, Las przy Marcinowicach do Przysieki - Kolonii Książka. Idziemy dalej drogą mijając odbijającą w lewo drogę do miejscowości Koryczany i dalej skrajem lasu po około 300 m wychodzimy na połą drogę, którą wśród pól po około 1000 m dochodzimy do skrzyżowania z drogą Koryczany – Kępie. Mijamy skrzyżowanie i dalej prosto połą drogą dochodzimy do skraju lasu. Połą drogą pod lasem po 1300 m wchodzimy w las. Dalej udajemy się leśną drogą, która po 150 m doprowadzi nas do drogi asfaltowej. Drogą tą razem ze szlakiem zielonym po 300 m skręcamy w prawo i połą drogą dochodzimy na skraj rezerwatu „Kępie na Wyżynie Miechowskiej”. Droga wychodzi z lasu i skręca w lewo, idziemy tą drogą, przechodzimy między zabudowaniami osady Kolonia Książka.

Przysieka - Kolonia Książka - dom Pani Krzemień - Kozłów PKP. Idziemy drogą, przechodzimy między zabudowaniami osady Kolonia Książka, za którą skręcamy w lewo na drogę prowadzącą do Przysieki. Idziemy w lewo, gdzie po około 400 m w prawo przez Kozinki dochodzimy do linii kolejowej i w lewo obok stacji benzynowej dochodzimy do przejścia pod torami, idziemy dalej prosto dochodząc do kładki nad torami, przechodzimy przez parking i dochodzimy do placu przed sklepem spożywczym gdzie szlak kończy bieg.